
OPERAČNÍ UMĚNÍ A TAKTIKA

ZASAZENÍ DRUHÉHO SLEDU FRONTU DO SRAŽENÍ V ÚTOČNÉ OPERACI K ROZDRČENÍ VELKÝCH NEPŘÁTELSKÝCH ZÁLOH PŘISUNOVANÝCH Z HLOUBKY

Generál-poručík Jaroslav Tokan

Úvod

Jedním z charakteristických rysů soudobé operace vedené za oboustranného použití zbraní hromadného ničení je vytváření silných druhých sledů a záloh na všech velitelských stupních a hluboké členění bojových a operačních sestav.

Důležitost takového uskupení sil a prostředků vyniká zvláště v útočné operaci, která vyžaduje silných druhých sledů jednak k narůstání úderné síly z hloubky, aby se zvyšovalo tempo útoku, jednak k rychlé likvidaci všech obranných opatření nepřítele.

Podle současných názorů západních vojenských theoretiků je obranná operace charakterisována masovými údery zbraní hromadného ničení na hlavní uskupení vojsk útočnicka ve výchozím položení i za útoku a zejména vedením mohutných protiúderů prováděných silnými operačními zálohami. Manévru operačních a strategických záloh je přisuzována rozhodující důležitost. Proto je organizační i technický vývoj usměrněn k zvětšení pohyblivosti vojsk jak v taktickém, tak i v operačním a strategickém měřítku.

Za takových podmínek je nutno v průběhu útočné operace frontu očekávat, že se obránce bude snažit přivádět na bojiště silná uskupení operačních i strategických záloh.

Úkolem těchto záloh bude provést silné protiúderu na útočící vojska s cílem je zničit, uvolnit obklíčené uskupení, obnovit narušenou obranu a přivést útok ke zhroucení.

Může k tomu dojít zejména v onom období útočné operace, kdy armády prvního sledu budou plnit bližší úkol frontu.

Stává se tedy boj se silnými operačními zálohami nepřítele za podmínek, které naznačuje současný vývoj operačního umění a bojové techniky, čím dál tím více úkolem frontové operace.

Důležitým prostředkem velitele frontu k odražení úderu a zničení velkých uskupení nepřítele bude zejména armáda druhého sledu frontu. Proto význam jejího použití stále stoupá. Použití armády druhého sledu frontu je třeba věnovat pozornost proto, že má mnoho zvláštností, a také proto, že studiu této otázky nebyla dosud věnována taková pozornost, jaké si заслужuje.

Úkolem této práce je zabývat se řešením těchto otázek s hlediska všeobecně operačního. Bude proto stručně ujasněn ráz soudobé operace frontu se zřetelem na použití armády druhého sledu. Dále bude po-

ukázáno na hlavní zásady při rozhodování a plánování pro zasazení armády druhého sledu v rámci frontu, na formy zasazení do sražení, na operační učenění armády, na způsoby odrážení velkých úderů nepřítele a na konec budou vytyčeny zásady velení při zasazení armády druhého sledu frontu do sražení.

I. Hlavní rysy útočné operace frontu se zřetelem na použití armády druhého sledu

1. Frontová útočná operace se provádí zpravidla v rámci strategické útočné operace. Jejím cílem je jednak rozdrtit nepřítele v celé jeho operační hloubce i se zálohami skupiny armád, jednak i rozdrtit zálohy hlavního velitelství, vysunované v tomto směru. Průměrná hloubka útočné operace frontu je 350 až 400 km i více, trvání 10 až 13 dní i více.

Úkol frontu v útočné operaci se zpravidla dělí na bližší a další úkol.

Bližší úkol frontu obsahuje průlom taktického i operačního pásma obrany a rozdrčení hlavních sil protistojícího uskupení nepřítele, v tom i záloh skupiny armád, ovládnutí prostorů a čar zabezpečujících výhodné podmínky pro rozvinutí operace do veliké hloubky rychlým tempem.

Jeho hloubka je 150 až 200 km a trvá 5 až 7 dní, s průměrným tempem útoku 30 km i více za den.

Dalším úkolem frontu je pokračovat bez zastavení v útoku pronásledováním rozdrčených sil nepřítele, ničit jeho nově z hloubky přisunované strategické zálohy a ovládnutím důležitých prostorů vytvořit výhodné podmínky pro novou útočnou operaci frontu.

Hloubka dalšího úkolu frontu dosahuje 200 km i více. Trvá 5 až 6 dní při tempu 40 km i více za den.

Další, nová operace frontu začíná potom po krátké operační přestávce nebo i bez ní.

Velitel frontu připravuje, organizuje a vede útočnou operaci podle směrnic hlavního velitele. Za přípravy operace se rozhoduje na celou hloubku úkolu, při čemž celou operaci plánuje obvykle na tři až čtyři období. Vydává směrnice velitelům armád prvního sledu, frontovým svazkům (útvaram) a frontové rychlé skupině pro průlom nepřátelské obrany, pro ničení nepřítele a pro vyjití na čaru bližšího úkolu frontu.

Rovněž armádě druhého sledu vydává v té době potřebné směrnice. Podrobnosti o tom jsou uvedeny v II. části za 1.

V průběhu operace, ještě před splněním určitého období frontové operace, doplňuje velitel frontu podle situace své původní směrnice a upřesňuje je. Tím zabezpečuje plynulý přechod z jednoho období útočné operace frontu do dalšího.

2. Podle povahy svého úkolu bývá front složen ze 2 až 3 vševoj-
skových armád, z mechanisované armády (tvořící frontovou rychlou skupinu), z letecké armády, ze svazků a útvarů různých druhů vojsk a týlu.

Do frontového týlu patří

- polní frontové sklady a ostatní polní týlové útvary a zařízení, které se za útočné operace přemísťují za vojsky,
- stabilní sklady, zařízení a průmyslové závody, které zůstávají na místě a postupně jsou odevzdávány orgánům přifrontového pásma.

Pásmo útoku frontu ve výchozí situaci bývá 200 až 250 km a bude se zpravidla v hloubce rozšiřovat. Pásmo útoku vševojskové armády bývá 50 až 100 km široké.

Front za útoku provádí dva až tři údery, z nichž jeden je hlavní; vševojsková armáda vede zpravidla jen jeden soustředěný úder.

Operační učlenění frontu za útoku mívá

- dva sledy vševojskových armád s jednou armádou v druhém sledu; front může mít i všechny armády v prvním sledu; v tom případě si vytvoří vševojskovou zálohu alespoň v síle sboru;
- rychlou skupinu (mechanisovanou armádu);
- leteckou armádu;
- protiletadlové dělostřelecké skupiny, někdy i dělostřelecké skupiny (pro zvláštní úkoly);
- zálohy různého určení a pohyblivé odřady zatarasovací.

Operační učlenění armád prvního sledu má ve výchozím položení hloubku 40 až 50 km i více.

Druhý sled frontu se rozmísťuje obvykle v prostorech přiléhajících ke směru hlavního úderu frontu, někdy i na vedlejším směru, a to ve vzdálenosti 75 až 100 km od předního okraje. Armáda o třech sborech potřebuje 2000 až 2500 km² prostoru (pro divisi 100 km², pro sbor 400 až 500 km²).

Mechanisovaná armáda (frontová rychlá skupina) jako prostředek rozvíjení operačního úspěchu frontu je zpravidla rozmístěna v prostoru soustředění, z něhož vychází přímo do průlomu. Je-li prostor soustředění vzdálen více než 80 až 100 km a je-li zasazení plánováno ještě prvního dne operace, zaujímá vyčkávací prostor za sbory prvního sledu, a to poslední noc před zahájením zteče. Bývá zasazena po dobytí postavení sborových záloh, t. j. buď odpoledne prvního nebo zrána druhého dne operace. Šířka pásma na čáře zasazení je 16 až 24 km.

3. Použití druhého sledu frontu závisí na celkovém zámyslu operace. Plánuje-li se podle zámyslu operace obklíčení a zničení velkého uskupení nepřítele silami jednoho frontu nebo v součinnosti se sousedním frontem, musí být hlavního úsilí rychlé skupiny i druhého sledu frontu využito k tomuto cíli.

Armády druhého sledu frontu, pokud jde o cíl operace, může být v podstatě využito k plnění úkolu

a) na vnější frontě obklíčení k rozvinutí útoku do hloubky s úkolem odrazit a rozdrtit nově přisunované velké zálohy nepřítele;

b) na vnitřní frontě obklíčení v součinnosti s armádou prvního sledu a sousedy s úkolem obklíčit a zničit velké uskupení nepřítele;

c) na zabezpečení boku při činnosti hlavního uskupení vojsk frontu.

Její použití bude závislé zejména na síle a možnostech operačních a strategických záloh nepřítele.

Za použití atomových a chemických zbraní, kdy se nevyžaduje velká převaha sil nad obklíčeným nepřítelem, bude k obklíčení použito obyčejně armád prvního sledu a armády druhého sledu k rozvíjení operace do hloubky.

Pro zasazení armády druhého sledu do sražení s hlediska času a prostoru je třeba uvažovat o dvou krajních případech. V podstatě může k zasazení dojít buď

a) v období, kdy armády prvního sledu ovládly čáru armádních záloh nepřítele a k zasazení armády druhého sledu dochází již 3. nebo 4. den operace, nebo

b) v období, kdy armády prvního sledu vyšly na mezilehlé postavení skupiny armád nepřítele a je splněn bližší úkol frontu; k zasazení dochází nejpozději 5. až 7. den operace.

K řešení podle prvního způsobu může dojít tehdy, má-li nepřítel všechna pásma hluboce členěné obrany obsazena a disponuje-li silnými a soustředěnými zálohami, kterých pravděpodobně použije již v počátečním období operace. Proto je možno předpokládat, že armády prvního sledu frontu budou muset odrážet již z počátku silné protiúder, měnit směr úderu, čímž se jejich tempo útoku zpomalí. V takových podmínkách mohou dobýt jen postavení armádních záloh v hloubce 70 až 90 km. Zasazením armády druhého sledu tempo útoku opět naroste a operace se přenesou do hloubky nepřátelské obrany.

Druhý případ nastane, nemá-li nepřítel silné operační zálohy, zejména jsou-li jeho zálohy v hloubce vzdálené, dosud nesoustředěné a máme-li výhodný poměr sil. Za takové situace budou armády prvního sledu v součinnosti s rychlou skupinou schopny splnit bližší úkol frontu. Mohou během 4 až 5 dnů prolomit celou operační sestavu nepřátelské obrany do hloubky 150 km. V tu dobu je možný přísun vzdálených silných záloh nepřítele a k jejich ničení se jeví nutným zasadit armádu druhého sledu frontu.

Kromě těchto dvou způsobů může být zasazení prováděno i jinak, na př. v konečném údobí frontové operace. Je třeba vycházet z toho, že frontová operace nebude plánována nikdy podle stejné šablony.

Vcelku možno vyslovit názor, že se jeví účelnějším zasazovat armádu druhého sledu až po splnění bližšího úkolu frontu. Tato úderná síla nemá být zasazována předčasně. Má k tomu dojít zásadně v době rozhodné pro narůstání sil a v době odrážení úderů a ničení velkých nepřátelských uskupení přicházejících z hloubky.

Dané úkoly bude armáda po svém zasazení zpravidla plnit v součinnosti s armádami prvního sledu, s frontovou rychlou skupinou nebo se sousedním frontem. Bude to zejména při obklíčování a ničení velkého uskupení nepřítele.

V některých případech bude tato armáda plnit své úkoly i samostatně. Může k tomu dojít na příklad při zabezpečování boku hlavních sil frontu, které ničí velké uskupení nepřítele nebo při zasazení na nový, samostatný operační směr.

Po zasazení druhého sledu do sražení je třeba vytvořit druhý sled nebo vševojskovou zálohu velitele frontu. To bude zpravidla možné, když armády prvního sledu dokončily ničení obklíčeného uskupení nepřítele a jejich části se uvolňují pro pokračování v útoku.

4. Armáda druhého sledu bude mít obvykle tři střelecké sbory a své organické prostředky. Někdy může být organisována bez střeleckých sborů s přímo podřízenými samostatnými divisemi. Podle okolností může být již od počátku zesílena divisi protiletadlového dělostřelectva.

Hloubka útočné operace armády druhého sledu frontu bývá 150 až 200 km. Počítá se od čáry zasazení až do čáry, kterou má ovládnout jako další úkol. Hloubka úkolu závisí na složení armády, na odolnosti nepřátelské obrany, na vlastnostech terénu, roční době, počasí a na situaci vlastních vojsk na frontě.

Čára zasazení armády druhého sledu do sražení nebývá širší než 25 až 40 km, aby mohla soustředěnými silami a prostředky rozrazit nepřátelské odpory a rozvíjet útok rychlým tempem. Pásmo útoku se potom v průběhu operace podstatně rozšiřuje.

Zasazení je výhodné provést na rozhraní dvou armád prvního sledu nebo do mezery vzniklé mezi armádami. Podle situace bude někdy účelné provést zasazení na křídle frontu za některou armádou prvního sledu.

Při zasazení bývá armáda podle svého úkolu zesilována asi v tomto rozsahu:

- dělostřeleckou divisi, jednou až dvěma houfnicovými dělostřeleckými brigádami, jednou až dvěma protiletadlovými dělostřeleckými divisemi, jednou až dvěma protitankovými dělostřeleckými brigádami, těžkým tankosamohybným plukem, ženijní brigádou, pontonovým plukem, chemickým praporem, praporem chemické ochrany, praporem pro odmořování terénu, jedním až dvěma prapory těžkých ohňometů, dvěma až třemi rotami lehkých ohňometů, rotami obojživelných vozidel, po případě dalšími svazky a útvary.

Tyto prostředky přiděluje velitel frontu obvykle až před zasazením armády do sražení, a to buď od armád prvního sledu nebo z počtu záloh frontu.

Zabezpečení letecké podpory určí velitel frontu z prostředků své letecké armády. Přitom stanoví počet vzletů (divisních nebo sborových) podle jednotlivých druhů letectva, a to na určitý počet dní.

Atomové zbraně mohou být pro armádu druhého sledu předvídány asi v tomto rozsahu:

- pro zasazení do sražení 3 až 4 pumy,
- pro boj se zálohami nepřítele během operace, k ničení obkličných uskupení, k ničení základů atomových zbraní nepřítele dalších asi 5 až 6 pum.

Počet atomových pum vyčleněných pro podporu zasazení druhého sledu bude se řídit konkrétní situací a bude velmi různý. Uvedená čísla nelze chápat šablonovitě.

Atomových zbraní bude použito podle rozhodnutí velitele frontu k plnění různých úkolů. Za přibližování a při zasazení do sražení půjde o provedení úderů na zálohy nepřítele přisunované z hloubky, na jejich uskupení k protiúderu, k ničení nepřítele na směru hlavního úderu a k likvidaci nepřátelských atomových základů. Po rozvinutí operace do hloubky budou atomové údery řízeny k ničení obkličných uskupení i nově přicházejících záloh nepřítele.

Chemických zbraní bude výhodné použít v průběhu celé operace. Při zasazení do sražení především k ničení nepřítele v dotyku a jeho prisunovaných záloh. V průběhu operace zejména k ničení obklíčeného nepřítele, k ochraně boků a k boji s prisunovanými zálohami.

K ničení nepřátelských svazků jsoucích v dotyku nebo v obklíčení použije se rychle účinkujících otravných látek.

II. Rozhodování, plánování a organizace součinnosti při zasazení armády druhého sledu do sražení

1. Směrnice velitele frontu

Pro zasazení armády druhého sledu vydává velitel frontu v přípravném období zpravidla ústní operační směrnice zapsané příslušníky štábu. V těchto směrnících v podstatě uvede:

nové zprávy o nepříteli, zejména uskupení velkých nepřátelských záloh; cíl frontové operace a zámysl velitele frontu; úkol armády druhého sledu, v kterém směru a kam se přesune, kdy a z které čáry má být připravena k zasazení do sražení, hlavní směr úderu, bližší a další úkol, podmínky součinnosti s armádami prvního sledu, po případě i se sousedy, jaké prostředky atomových a chemických zbraní plánuje pro armádu druhého sledu; kterými prostředky zamýšlí armádu druhého sledu zesílit při zasazení do sražení; všeobecné úkoly armád prvního sledu frontu a úkoly sousedů; úkol frontové rychlé skupiny (byla-li organizována); zabezpečení podpory letectvem; s jakými materiálními zásobami má jít armáda druhého sledu do sražení; dobu pohotovosti k vyražení z prostoru soustředění.

Při určování úkolů armádě druhého sledu velitel frontu nestanoví ještě hranice útočného pásma. To učiní až v průběhu operace, za přesunu armády na čáru zasazení. Podobně nemusí uvádět všechny uvedené údaje, uzná-li to s hlediska utajení za účelné.

Tyto směrnice doplní štáb frontu krátkými bojovými nařízeními pro PVO, PAO, PCHO, PBO, pro zabezpečení stíhacím letectvem za přesunu.

Dále upraví štáb frontu postupně

- podmínky přesunu, určení pochodového pásma, kdy a které cesty musí armády prvního sledu frontu upravit a včas uvolnit pro přesun armády druhého sledu; jak bude organizována pořádková (regulační) služba, součinnost orgánů pořádkové služby armády druhého sledu s armádami prvního sledu a p.;
- kdy a kde se předvídá podřízení posilových prostředků; organizační velení za přesunu a při zasazení do sražení, VS frontu, VS armád, podmínky spojení, předkládání hlášení a p.

Úpravu cest k zasazení armády druhého sledu zpravidla provádí front svými prostředky nebo armádami prvního sledu.

Operační směrnice velitele frontu určené veliteli armády doplní podle potřeby velitelé a náčelníci druhů vojsk a týlu frontu po své linii. Zejména uvedou, jak front poskytne armádě pomoc při bojovém, technickém, materiálním a zdravotnickém zabezpečení přesunu armády a jak materiálně, technicky a zdravotnický zabezpečí armádu pro celou operaci.

2. Rozhodování velitele armády

Rozhodování velitele armády druhého sledu frontu pro zasazení do sražení bude prováděno v přípravném období operace. Proti armádě v prvním sledu má řadu zvláštností.

Rozhodování bude prováděno výhradně na mapách, protože pozemní průzkum (jako u armád prvního sledu, jsoucích v dotyku s nepřítelem) není možný. Výhodnou pomůckou budou letecké snímky z prostoru zasazení.

Velitel armády musí ve svém rozhodnutí vyřešit dvě zásadní otázky:

- jak zamýšlí plnit úkol daný armádě po zasazení do sražení, směr hlavního úderu, plánování operace armády (období operace), operační sestavu armády pro útok,
- jak provede armáda přesun na čáru zasazení, v kolika postupných posunech (jestliže to neurčil velitel frontu), kdy a kde mít soustředěny hlavní síly armády před zasazením do sražení.

V další části rozhodnutí bude se velitel armády zabývat hlavně otázkami přesunu na čáru zasazení, jako úkoly sborů prvního sledu s udáním pásma přesunu, jak a kde přemísťovat sbor druhého sledu; při organizaci armády bez velitelství střeleckých sborů uvede úkoly samostatných divísi; úkoly jednotlivých druhů vojsk, jak rozdělit do proudů armádní, po případě posilové svazky a útvary; řešit otázky operačního zabezpečení jako PVO, PAO, PCHO, PBO; pohotovost k pochodu z výchozí čáry.

Toto své rozhodnutí rozvine velitel armády vydáním pokynů náčelníkovi štábu armády a velitelům (náčelníkům) druhů vojsk v otázkách získávání zpráv o nepříteli, přípravy a provádění přesunů, organisování velení za přesunu a p.

Pokud jde o materiální, technické a zdravotnické zabezpečení a organizaci týlu, vydá velitel armády (na základě zpracování všech otázek náčelníkem týlu) pokyny, maje při tom na zřeteli tyto zásady:

Armádní zásobovací základnu v prostoru soustředění nerozvinovat; rozvinutí provést až na nově přidělených zásobovacích stanicích (budou asi v prostoru původního předního okraje). Pohyblivé zásoby vojsk doplnit z frontových skladů. Nemocné a raněné v prostoru soustředění odsunout do frontové nemocniční základny nebo do mírových okruhových (posádkových) nemocnic. Veškeré opravy porouchané techniky dokončit do dne pohotovosti.

Dále určit podmínky přesunu týlových útvarů a zařízení (zpravidla půjdou před vojsky), sklady přesunout co nejdále po železnici, určit dobu soustředění materiálu pro operaci, jeho rozložení a stanovit normy spotřeby.

Na podkladě rozhodnutí velitele armády zpracuje štáb armády a štáby druhů vojsk a týlu armády písemné dokumenty.

Ve štábu armády bude zpracován především bojový rozkaz, dále grafický plán operace, grafický plán přeskupení vojsk, grafický plán PVO a další nezbytné plány operačního zabezpečení. Plány protivýsadkové obrany, PTO a PAO netřeba zvlášť zpracovávat, příslušná opatření se zahrnou do plánu operace a podrobně se rozvedou v plánech druhů vojsk a služeb. Štáby druhů vojsk a týlu zpracují jednoduché plány

použití druhů vojsk a služeb podle odbornosti a doplní je nutnými pro-počty. Vede se válečný deník.

Štáb armády, štáby druhů vojsk a týlu vydají vojskům postupně zejména tyto dokumenty: bojové nařízení pro přesun, bojová nařízení pro PVO, PTO, PAO, PCHO, PBO, nařízení pro spojení, týlový rozkaz pro organizaci týlu a materiální, technické a zdravotnické zabezpečení a j.

Dokumenty vydané vojskům se pro utajení nebudou zpravidla týkat otázek zasazení do sražení, nýbrž jen údajů potřebných pro přesun.

Aby byly pohyby celé armády plánovitě řízeny se zřetelem na nově vzniklou situaci, vydává štáb za provádění přesunu potřebná bojová nařízení sborům a přímo podřízeným svazkům a útvarům na každý den zvlášť.

3. Plánování zasazení armády druhého sledu do sražení

Hlavní zásady plánování stanoví velitel armády při svém rozhodování za přípravného období operace. Zvláštností tohoto plánování je okolnost, že třeba zaplánotvat předně provádění operace samé po zasazení do sražení a za druhé rozplánovat přesun armády z prostoru soustředění na čáru zasazení.

Další zvláštností plánování je to, že přípravné období operace armády druhého sledu obsahuje nejen činnost v prostoru soustředění, nýbrž i dobu přesunu na čáru zasazení. Když armády prvního sledu již zahájily operaci, armáda druhého sledu v té době se teprve na sražení připravuje.

Při plánování vedení operace řídí se velitel armády zejména úkolem, který je armádě určen, a situací nepřítele. Při tom možno operaci plánovat všeobecně podle těchto zásad:

Při zasazení na vnitřní frontě obklíčení plánovat dvě období s obsahem na příklad:

1. zasazení armády, rozdrčení protistojícího nepřítele a ovládnutí prostoru, který zabezpečuje obklíčení,

2. ničení obklíčeného nepřítele.

Při zasazení armády na vnější frontě obklíčení bude často výhodné plánovat tři období útočné operace s obsahem:

1. zasazení armády a rozdrčení protistojícího nepřítele,

2. vyjití na čáru tvořící vnější frontu obklíčení, odražení nově přisunovaných záloh nepřítele,

3. přechod do pronásledování a ničení nepřítele, rozvinutí operace do hloubky a splnění dalšího úkolu armády.

Pro každé období musí velitel armády stanovit konkrétní obsah, délku trvání (podle dnů) a průměrné tempo útoku (40 km i více za den). Plánování operace, zejména v hloubce, bude všeobecnější.

Pokud jde o plánování přesunu armády z prostoru soustředění na čáru zasazení, řídí se velitel armády podle těchto zásad:

Určí sestavu, v jaké má armáda provádět přesun a vyjití na čáru zasazení, a podmínky provedení přesunu podle času. Při tom stanoví jednotlivé posuny určitou čarou, na kterou mají čela hlavních sil armády vyjít, a to zvlášť na každý den. Vyřeší zásadní otázky zabezpečení pro-

storů předvídaných denních odpočinků s hlediska PVO, PAO, PCHO i PBO, součinnost se stíhacím letectvem.

Stanoví počet pochodových os, po kterých se mají vojska přesunout.

Při tom se počítá, že pro každý střelecký sbor prvního sledu třeba určit nejméně pět os (po dvou pro divisi a jednu pro sborové útvary) a pro armádní útvary alespoň dvě samostatné osy. Pro celou armádu je třeba nejméně 10 až 12 cest. Z počátku může být pásmo přesunu armády co možná širší, při příchodu k čáře dotyku se zužuje do daného pásma útoku.

Celkový denní výkon celé armády, který se bude provádět zásadně v noci, počítá se 60 až 80 km i více. Hloubka přesunu bude závislá na délce noci, na počtu pochodových os i na délce proudů.

Při plánování přesunu armády druhého sledu frontu z prostoru soustředění na čáru zasazení jsou vždy nutné podrobné propočty.

Uvedu konkrétní příklad:

— z prostoru soustředění k přednímu okraji je	100 km
— hloubka čáry zasazení od předního okraje je	150 km
Celkový přesun armády činí asi	250 km.

K tomu po 60km až 80km výkonech za den (noční pochody) bude potřebí celkem 3 až 4 dny.

Při tom třeba uvážit, že první přesun bude možný až v noci z D 1 na D 2, protože v noci na D 1 budou prováděny velké přesuny ve výchozím položení k útoku.

Jestliže tedy armáda druhého sledu zahájí přesun v noci na D 2 a může ho zakončit ve 4 nocích (v létě), bude moci být zasazena nejdříve zrána D 5. Předvídal-li velitel frontu (armády) zasazení dříve, musí být učiněna opatření ke zkrácení doby přesunu. Může se tak stát jinou organizací pochodu, zvětšením počtu pochodových os, dřívějším zahájením přesunu a p.

Zejména pečlivého a promyšleného plánování vyžaduje konečné, poslední období přesunu, t. j. v době, kdy se armáda přibližuje svými čely k svazkům bojujících armád prvního sledu frontu. Čela hlavních sil druhosledové armády dojdou na vzdálenost asi 30 až 40 km od těchto bojujících vojsk. Tím se zabrání nakupení vojsk na malém prostoru. Vzdálenost přesunu na čáru zasazení do sražení musí být potom překonána během části poslední noci před zasazením.

Štáb armády musí bezpodmínečně vejít v těsný styk a spolupráci s armádami prvního sledu frontu, a to jak za přesunu, tak zejména při zasazení do sražení.

Plán útočné operace armády druhého sledu frontu se zpracovává obdobně jako u armády prvního sledu. Jeho forma bude zpravidla grafická, aby zpracování bylo časově hospodárné. Zvláštností tohoto grafického plánu budou údaje rozplánování činnosti jak vlastní armády a sousedů, tak i zakreslení činnosti armád prvního sledu frontu a frontové rychlé skupiny, byla-li organizována.

Proto na plánu bude zakresleno rozmístění nepřítele a možnosti jeho záloh; hlavní rysy manévru armád prvního sledu frontu, v jejichž pásmech bude armáda zasazována;

směr postupu rychlé skupiny; data pro přesun armády druhého sledu z prostoru soustředění na čáru zasazení; předvídaná sestava armády na stanovené čáře zasazení; plánovaná činnost do střeleckých sborů vto podle jednotlivých období operace armády až do splnění dalšího úkolu armády.

Vzhledem na velikou dynamičnost v soudobých operacích může při vedení operace dojít k situaci, která vyvolá jiné řešení velitele frontu, než bylo původně plánováno. Může to být na příklad změna čáry a doby zasazení do sražení, armáda může být zasazena i na nový operační směr odkrytý v průběhu operace frontu a p.

Za takového stavu musí být velitel a štáb armády druhého sledu schopen operaci rychle plánovat a směle provést nový úkol.

4. Organisaace součinnosti

Součinnost při zasazování armády druhého sledu frontu do sražení bude zpravidla organisována ve dvou časově oddělených obdobích. První z nich zahrnuje činnost v prostoru soustředění a přesun na čáru zasazení, druhé období součinnosti zahrnuje vedení útočné operace armádou, když dochází k přímému zasazení armády druhého sledu do sražení. První období přechází plynule do druhého v průběhu přesunu armády k čáře zasazení.

První organisace součinnosti bude prováděna na mapách a bude se zabývat ujasněním zásadních otázek operačního významu. Bude řízena velitelstvím frontu, a to na stupni front-armáda. Přitom bude řešena plánovaná součinnost mezi armádami prvního sledu, frontovou rychlou skupinou, armádou druhého sledu, leteckou armádou, prostředky PVO frontu, po případě dalšími svazky a svazy, jež se operace zúčastní.

Postupně budou probrány otázky součinnosti týkající se jak přípravy, tak i zasazení armády druhého sledu a rozvíjení operace až do splnění úkolu frontu, a to podle jednotlivých období.

Musí být v podstatě stanoveny povinnosti armád prvního sledu ve prospěch armády druhého sledu frontu, a to zejména za přesunu uvolnění komunikací, prostorů rozmístění vojsk, součinnost orgánů regulační služby; zabezpečení výchozí čáry pro zasazení; součinnost při samém zasazení armády druhého sledu; součinnost při rozvíjení úspěchu do hloubky, při obklíčování a ničení nepřítele; součinnost armád při odražení silných úderů nepřítele (podle možných variant); součinnost mezi armádami až do splnění úkolu frontu a j.

Tyto údaje budou potom doplněny před zasazením armády do sražení podle konkrétní situace.

Velitel armády se svými nejbližšími spolupracovníky tyto otázky předem prostuduje a připraví se na jejich uskutečňování. Pro utajení bude k této činnosti povoláno nejméně osob.

Organisace součinnosti od armády níže bude se zřetelem k utajení uskutečněna až ke konci prováděného přesunu. Bude výhodné, jakmile to zájmy utajení dovolí, provést dohovor součinnosti se štáby armád prvního sledu frontu a frontovou rychlou skupinou, aby předem byly ujasněny otázky společného plnění úkolu. Štáb armády druhého sledu přednese při tom své konkrétní požadavky.

Druhé a konečné období organizace součinnosti bude prováděno až před zasazením armády do sražení. V té době bude už velitel armády od velitele frontu znát podrobně úkol (dostane i hranice pásma útoku) a konkrétní podmínky součinnosti s ostatními armádami.

Tato konečná organizace součinnosti bude prováděna postupně na všech velitelských stupních tak, aby včas pronikla ke všem vykonavatelům. Z počátku to bude možné jen na mapách, ale později již bezpodmínečně v terénu.

Jejím účelem bude sladit činnost vojsk frontu při zasazování armády druhého sledu do sražení, a to na základě konkrétních podmínek, jak vznikly v průběhu vedení operace.

Přitom bude účelné využít dosavadních příprav na organizaci součinnosti a podle nově vzniklé situace údaje doplnit a upravit.

Velitelé a štáby musí být schopni vyvinout mimořádné úsilí, aby v co nejkratší lhůtě byla organizována součinnost na základě nové situace.

III. Formy zasazení armády druhého sledu frontu, operační učlenění a zabezpečení zasazení

1. Formy zasazení armády druhého sledu frontu do sražení vyplývají hlavně z úkolu, který armáda dostala, a ze situace, za které k zasazení dochází.

Všeobecně je třeba se řídit zásadou, že zasazování druhosledové armády musí být provedeno přísně organizovaně, bez ztráty osob, materiálu i času. Je tomu tak proto, že tato fáze znamená značné nahromadění sil a prostředků (které jsou obvykle ve volném terénu), a je proto kritickým obdobím operace.

Delším setrváním na místě mohla by vlastní vojska utrpět značné ztráty údery atomových zbraní, letectva i dělostřelectva nepřítele. Mimo to každé zdržení útoku dává obránci čas, aby organizoval svou obranu a provedl mocné protiúder. Všechno to by mělo určitý vliv na zpomalení tempa útoku, na ztrátu iniciativy a tím na včasné plnění úkolu celé operace. Proto musí být pro zasazování armády do sražení voleny formy jednoduché, aby bylo prováděno bez průtahů, v nejkratší době z hloubky a z chodu. Pro utajení a zmenšení ztrát bude účelné všechny přesuny provádět zásadně v noci.

V podstatě rozeznáváme dvě formy zasazení, buď překročením nebo vystřídáním vojsk.

Které formy v každém jednotlivém případě bude použito, rozhodne vždy sám velitel frontu.

Přitom musí uvážit a předvídat vývoj situace, jaký může vzniknout v průběhu operace, zejména se zřetelem na činnost nepřítele.

Organizaci zasazení řídí štáb frontu a provádějí ji armády a frontové svazky účastníci se operace.

Nejvýhodnější, nejrychlejší a nejužívanější formou zasazení je **překročení**. Záleží v tom, že svazky nově zasazované armády překročí v chodu části armád bojujících v prvním sledu frontu a zahajují z chodu útok v nařízených směrech.

Provádění bývá organizováno tak, že se čela hlavních sil z týlu přicházející armády nočním přesunem přiblíží k bojujícím svazkům armád

prvního sledu. Po zastavení se v terénu rozmístí a provedou všechna obvyklá zabezpečovací, zejména protivzdušná a protiatomová, opatření. Časově je to předposlední noc před zasazením.

Armády prvního sledu pokračují v útočné operaci s cílem dosáhnout čáry určené k zasazení armády druhého sledu a tuto čáru pevně zajistit.

V té době provádí velitelství armády druhého sledu i její vojska další přípravy k zasazení. Zejména se podrobně upřesňují a doplňují otázky zabezpečení a organizace součinnosti při zasazení všech zúčastněných vojsk do sražení.

V noci před zasazením provede armáda poslední přesun k frontě. Svými čely vyjde na čáru rozvinutí, vzdálenou 2—5 km od čáry dotyku. Přitom se čelní útvary rozvinou do předbojových, a když to situace vyžaduje, do bojových tvarů. V dalším vyrazí na čáru zasazení, která probíhá na čele jednotek jsoících v dotyku, a zahajují zteč nepřátelského postavení.

Zasazení je prováděno bez zastavení, z chodu, obvykle po kratší atomové, letecké, dělostřelecké a chemické přípravě nebo palebném přepadu.

Činnost v tomto období musí být pro každý případ zvlášť stanovena podle konkrétních podmínek situace. Zejména třeba vzít v úvahu stupeň nepřátelského odporu, možnosti vlastních vojsk, vlastnosti terénu, povětrnostní podmínky, denní dobu provádění a j. Útok může být zahajován ještě v noci nebo zrána nastávajícího dne.

Zasazování celé armády do sražení v noci vyžaduje zvlášť promyšlené organizace a pečlivé přípravy. Pojednání o tom si zasluhuje zvláštní podrobné práce.

Svazky armád prvního sledu, které jsou v dotyku s nepřítelem, podporují vyrazení nově zasazované armády palbou s místa. Po překročení se shromáždí a přesunují jako zálohy podle pokynů velitele frontu nebo postupně přejdou do pásů svých armád.

K objasnění uvedu příklad časového propočtu:

Velitel frontu vydává konečné rozhodnutí pro zasazení armády druhého sledu překročením v noci na D 5. Činnost vojsk může být plánována takto:

D 5 — armády prvního sledu pokračují v útoku k ovládnutí čáry zasazení,

armáda druhého sledu provádí a dokončuje přípravy zasazení,

D 6 — armáda druhého sledu je zasazována do sražení,

armády prvního sledu pokračují v útoku.

Při řádně promyšleném a organizovaném zasazení překročením nedochází za útoku k operační zastávce.

Zasazování do sražení formou střídání vojsk je v normálních podmínkách nevýhodné, protože se nedá provádět z chodu a potřebuje více času. Proto se ho bude užívat jen zřídka, když to situace vyžaduje.

Této formy bude použito na příklad tehdy, kdy armády prvního sledu útočící na širší frontě byly v hloubce obrany zastaveny, když se nepříteli podařilo organisovat nový odpor. Potom je třeba plánovat průlom spěšně zaujaté obrany nepřítele se zkrácenou přípravou. Pokra-

čování útoku obvykle následuje po nezbytném přeskupení sil a často po plánovitém zasazení armády druhého sledu do sražení.

Uvedu k tomu jednoduchý příklad:

Armády prvního sledu bojující na širokých frontách byly zastaveny organisovaným odporem nepřítele a útok ztrácí tempo.

Velitel frontu se v noci na D 5 rozhodl pokračovat po přeskupení sil v útoku zasazením armády druhého sledu, a to vystřídáním vojsk.

Následující činnost vojsk bude asi taková, že nejméně první noc (noc na D 5), celý den D 5 a druhá noc musí být věnována přípravě zasazení, t. j. průzkumu, rekognoskaci, přeskupení a vystřídání vojsk a j. Přitom v rozhodném útoku dne D 5 pokračováno nebude.

Všeobecný útok zasazením armády druhého sledu může být zahájen nejdříve v noci z D 5 na D 6 nebo zrána D 6.

To znamená ztrátu aspoň jednoho dne v postupu útočné operace.

Organisace zasazení armády druhého sledu do sražení může být v obou uvedených formách zjednodušena. Velitel frontu může nařídít, aby svazky prvního sledu (na př. celý střelecký sbor), které jsou v dotyku s nepřítelem a jsou v útočném pásmu nově přicházející armády, byly této armádě podřízeny.

To má určitou výhodu v tom, že velitel armády má z počátku útoku v prvním sledu velitele sboru orientovaného o situaci a kromě toho není třeba přivádět jeden sbor z hloubky.

Nevýhodou tohoto řešení je, že bude v prvním sledu útočit sbor, který vede boj již několik dní za sebou. Takový sbor zpravidla nemůže vést hlavní úder armády a použije se ho k ochraně boku. Dále je třeba provést částečnou reorganisaci armád, protože armáda druhého sledu musí zpravidla v náhradu odevzdat jeden svůj svěží sbor jiné armádě. Proto takového případu bude zřídka používáno.

2. Operační učlenění armády a jeho zaujímání

Operační učlenění zasazované armády bude vždy záviset na úkolu a na konkrétní situaci. Rozvinování armády bude prováděno obvykle v noci, v otevřeném terénu ženičně zvláště nepřipraveném.

Vzhledem na hluboký úkol armády a k potřebě narůstání síly úderu a tempa operace bude armáda učleněna zpravidla ve dva sledy se silnými zálohami všech druhů. Ve výchozím položení se divise prvního sledu rozvinou do šířky okolo 8 km i více, do hloubky 8 až 10 km; divise druhého sledu sborů na hloubku 15 až 20 km. Při rozmístění druhého sledu armády na hloubku 25 až 30 km od předního okraje bude hloubka operačního učlenění celé armády činit okolo 30 až 40 km.

Důležitým prvkem při utváření operačního učlenění armády bude nepřítel, jeho síla, uskupení a ráz jeho činnosti.

S tohoto hlediska možno při uspořádání bojových sestav divisi prvního sledu rozlišovat tři varianty:

1. Bude-li nepřítel v dotyku zaujímat jen slabou nepřipravenou obranu, postačí k jejímu prolomení průzkumné a silné předsunuté odřady. Hlavní síly divisi prvního sledu musí být připraveny k rozvinutí.

2. Podařilo-li se nepříteli přisunem nových záloh spěšně zaujmout a organisovat na mezilehlém postavení obranu, uvedené odřady často

samy nestačí ke zdolání odporu nepřítele. Bude proto nutné rozvinout do útoku hlavní síly divisi prvního sledu.

3. Ustupuje-li nepřítel, budou hlavní síly divisi postupovat v pochodových tvarech, využívající úspěchu průzkumných a předsunutých odřadů.

V souvislosti s těmito variantami budou rozvinuty i ostatní prvky operačního učlenění armády. Protiletadlové a protitankové dělostřelectvo bude vždy plně rozvinuto. Ostatní dělostřelectvo bude organizováno ve skupinách jako za útoku a rozvinuto v bojové sestavě divisi prvního sledu, a to podle skutečné potřeby. Dělostřelectvo musí mít centralisované velení, aby mohlo uskutečnit organizované palby dělostřeleckého útoku.

Zaujímání operačního učlenění armádou druhého sledu frontu má některé zvláštnosti. Ty vyplývají z okolnosti, že sestava je zaujímána za jednotkami v dotyku.

Jako první z čela hlavních sil postupují průzkumné a předsunuté odřady, obyčejně po jednom od každé divise prvního sledu. Jejich hlavním úkolem je spolu s vojsky v dotyku zajistit čaru zasazení.

Za nimi postoupí protitankové a protiletadlové dělostřelectvo a potom všecko ostatní dělostřelectvo, aby se včas připravilo zabezpečit zasazení armády do sražení. Rovněž budou vyslány útvary ženijního a spojovacího vojska.

Jako poslední vcházejí na čaru zasazení sbory prvního sledu.

Mechanisované divise budou zasazeny zpravidla v prvním sledu svých střeleckých sborů. Jestliže armáda očekává po zasazení střetné sražení s přicházejícími zálohami nepřítele, bude někdy výhodné umístit mechanisované divise na boku, aby měly volnost manévru do boků a týlu nepřítele.

3. Zabezpečení zasazení armády druhého sledu

Aby všechna opatření k úplnému zabezpečení při zaujímání operačního učlenění a zasazení armády byla prováděna plánovitě a centrálně, řídí je sám velitel frontu se svým štábem.

Front svým zásahem provádí zejména dělostřelecké a letecké zabezpečení, dále podporu atomovými a chemickými zbraněmi.

První sled nově zasazené armády bude doprovázen bitevním letectvem, podporován údery bombardovacího letectva. Stíhací letectvo zabezpečí přesun hlavních sil armády na čaru zasazení i během útoku.

Použití atomových úderů třeba plánovat na začátku dělostřelecké přípravy, a to na důležité cíle vzdálené nejméně na 2 až 5 km od předního okraje a dále v hloubce. Zpravidla bude výhodné provést atomové údery v době, když se armáda ještě přibližuje k čáře zasazení.

Dělostřelectvo armády i svazků jsoucích v dotyku musí zabezpečit dělostřeleckou a chemickou přípravu i podporu v prvním období zteče hustotou okolo 80 až 100 hlavní na 1 km fronty zasazení.

Svazky armád prvního sledu, které jsou v dotyku s nepřítelem, podporují zteč nově zasazované armády všemi palebnými prostředky s místa až na donosnost zbraní. Hlavní síly sousedních armád se připojí ke zteči ve svých pásmech a chrání oba boky zasazené armády podle směrnic velitele frontu.

Velitel a štáb armády druhého sledu řídí a kontroluje všechny prvky operačního zabezpečení, zejména ty, které nezabezpečuje front nebo sousední armády.

Přitom se zejména soustředí na otázky průzkumu, protivzdušné obrany, protiatomové a protichemické ochrany.

Zasazení armády do sražení vyžaduje plného materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení.

Před zasazením armády budou již rozvinuta nutná týlová zařízení (armádní zásobovací základna, armádní nemocniční základna), po případě zasazení bude zabezpečeno péčí frontu (z oddělení frontových skladů, frontové nemocniční základny).

Vojska musí mít u sebe zásoby na první den operace (nad normu pohyblivých zásob). Doplnění zásob bude zpravidla provedeno z oddělení frontových skladů rozvinutých v průběhu frontové operace v armádním týlovém prostoru.

IV. Způsoby rozdrčení velkých záloh nepřítele druhým sledem frontu v průběhu útočné operace

1. Sražení armády druhého sledu frontu s velikými zálohami nepřítele a jejich rozdrčení bude probíhat za různých situací. Jejich řešení si za soudobých podmínek operace vyžádá rychlých rozhodnutí velitele frontu i velitelů armád, rozsáhlého i přesného organisování činnosti štábů a velkého vypětí sil vojsk.

Způsoby sražení a jejich řešení budou záviset zejména na tom, jaké zálohy, kterého velitelského stupně nepřítel zasazuje, jejich složení, kdy a kde jsou rozmístěny a pravděpodobné možnosti jejich použití.

Armáda druhého sledu frontu může po svém zasazení do sražení bojovat:

- se zálohou velitele skupiny armád v hodnotě jednoho až dvou sborů;
- se zálohami přisunutými od sousedů, kde se neútočí; jejich síla může mít hodnotu do dvou sborů i více;
- s přivedenými strategickými zálohami nebo se silami přisunutými z jiných operačních směrů v hodnotě polní armády často složené z různých taktických celků.

Bojová hodnota těchto záloh bude záviset na tom, zdali jsou to organické celky nebo svazky narychlo seskupené.

Úkolem těchto velkých záloh nepřítele může být na příklad

- rozdrčení uskupení proniknuvšího útočníka ve střetném sražení a obnovení souvislosti obrany;
- provedení mocných protiúderů na základě výhodně se vytvořivší situace s cílem rozdrtit hlavní uskupení útočníka v součinnosti s armádami prvního sledu, obnovit původní obranu nebo obranu na některém postavení v hloubce; bude-li část nepřátelských sil obklíčena, bude úkolem této protiúderné skupiny také uvolnit obklíčené uskupení; takové údery budou často sbíhavé ze dvou směrů, zesílené ještě vysazením vzdušných výsadek;
- podchytní porážení svazků armád prvního sledu na některé obranné čáře v hloubce, vedení boje na zdrženou, získání času pro organizaci obrany v hloubce.

Způsoby rozdrčení záloh armádou druhého sledu bude též záviset na tom, zda je armáda řeší sama či v součinnosti s armádami prvního sledu frontu, s rychlou skupinou nebo vojsky sousedního frontu.

Provádění tohoto úkolu bude konečně závislé i na tom, zda armády prvního sledu nebo rychlá skupina úspěšně plní časově i prostorově stanovené úkoly, jsoucí v souvislosti s armádou druhého sledu.

2. Na základě rozboru činitelů, které mají vliv na činnost při sražení s velkými zálohami nepřítele, možno vyvodit tyto základní způsoby rozdrčení těchto záloh:

Ve střetném sražení

Způsob rozdrčení velkých záloh nepřítele ve střetném sražení bude pro úspěšný průběh a včasné splnění úkolu frontové operace nejvýhodnější, a proto i nejvyhledávanější. Typický pro jeho uskutečnění bude případ, kdy vševojsková armáda druhého sledu frontu bude zasazena do sražení k rozvíjení úspěchu do hloubky obrany nepřítele a za postupu se střetne s přisunovanými zálohami nepřítele.

Kromě toho může ke střetnému sražení dojít i při zasazení armády druhého sledu k odražení mocného a úspěšně vedeného protiúderu nepřítele.

Průběh střetného sražení může armáda druhého sledu frontu řešit několika způsoby v závislosti na silách přicházejícího nepřítele a podle celkové situace. Rozhodný a rychlý úder hlavních sil armády do boku a týlu může způsobit porážku i silnějšímu uskupení nepřítele. Zejména pro to budou výhodné podmínky, jestliže se nepříteli nepodařilo včas svoje síly rozvinout, nemá-li zabezpečeny boky a týl.

Někdy bude výhodné přejít částí sil armády do dočasné obrany a krýt se proti hlavním silám nepřítele.

Přítom vedoucím faktorem střetného sražení bude odvážný manévr hlavních sil armády k úderu do boku a týlu záloh nepřítele k jejich obklíčení. Tento způsob bude vhodný, jestliže zálohy nepřítele předešly armádu druhého sledu v rozvinutí a vedou úder částí sil proti armádě prvního sledu a částí sil proti armádě druhého sledu zasazované v té době do sražení. Úspěšnou činností armády druhého sledu může dojít k vytvoření dalšího obklíčení sil nepřítele, které byly přisunuty s úkolem uvolnit obklíčená vojska armád prvního sledu.

Drtit zálohy nepřítele ve střetném sražení může vševojsková armáda s ostatními armádami frontu v součinnosti s frontovou rychlou skupinou, po případě se silami sousedního frontu, výjimečně sama.

Po rozdrčení záloh nepřítele ve střetném sražení přecházejí vojska armády ihned k pronásledování odcházejících poražených záloh za tím účelem, aby je obklíčila a ničila po částech, před příchodem dalších záloh nepřítele.

Přechodem do dočasné obrany

Tohoto způsobu je možno použít, přivádí-li protivník do sražení nové, velmi silné rozvinuté zálohy.

Úkolem těchto záloh zpravidla bude provedením protiúderu na vnější frontu obklíčení rozdrtit naše útočící vojska, uvolnit obklíčené vlastní síly, stabilisovat frontu a přivést náš útok ke zhroucení.

K rozdrčení těchto silných záloh bude často účelné, aby vševojsková armáda přešla většinou sil určených k boji s nimi do dočasné obrany s cílem odrazit jejich úder, způsobit jim vysoké ztráty. Po úderu vlastními zbraněmi hromadného ničení pokračovat v rozhodném útoku s cílem je zničit. K odražení úderu velikých záloh za použití zbraní hromadného ničení nutno učlenit sestavu bránících se vyšších svazků do značné hloubky a vytvořit silné zálohy k zásahu na místa úderu zbraněmi hromadného ničení.

Přitom je nutno věnovat mimořádnou pozornost operačnímu zabezpečení, zejména odražení masových útoků tanků, neboť to má rozhodující význam pro úspěch celé operace.

Již v průběhu odražení úderu nepřátelských záloh nutno vytvořit podmínky pro okamžitý přechod do útoku k jejich obklíčení, zničení a pronásledování za součinnosti s frontovou rychlou skupinou, armádami prvního sledu a silami sousedního frontu.

Použije-li nepřítel současně s probíhajícím protiúderem vzdušných výsadků v týlu našich vojsk, musí být energicky ničeny. K tomu může být někdy z nedostatku jiných záloh použito i části sil armády druhého sledu. Síly k tomuto účelu použité nesmějí mít vliv na provedení hlavního úkolu armády druhého sledu. Svazky použité k boji proti výsadkům mohou být převzaty do zálohy velitele frontu a armáda může místo nich dostat do podřízení svazky od armád prvního sledu.

Přejdou-li zálohy nepřítele k vedení boje na zdrženou, vejdou vojska armády druhého sledu do sražení podle zásad útoku na nepřítele, který vede boj na zdrženou.

Jestliže nepřátelské zálohy zaujaly v hloubce obranu, bude armáda prolomovat takové postavení podle zásad útoku na spěšně zaujatou obranu nepřítele.

3. Někdy dochází podle plánu operace velitele frontu nebo na základě vývoje situace k tomu, že armáda druhého sledu je zasazována na vnitřní frontě obklíčení. Takové řešení může si vyžádat na příklad situace, kdy armáda prvního sledu byla napadena silným úderem nepřátelských záloh a není s to nepřítele obklíčit.

Zpravidla to bude i tehdy, když nepřítel nemá v hloubce silné zálohy a když se obklíčuje velké nepřátelské uskupení.

V takovém případě má zasazovaná armáda druhého sledu za úkol v součinnosti s armádou prvního sledu a se sousedním frontem obklíčit a rozdrtit velké uskupení nepřítele. Zasazení armády se zpravidla provede překročením.

Energickým rozvinutím útoku vyjde pak armáda v součinnosti s frontovou rychlou skupinou a se sousedy na vnitřní frontu obklíčení a účastní se ničení obklíčeného nepřítele.

Přitom bude nově zasazovaná armáda často povinna vytvořit i vnější frontu obklíčení k operačnímu zabezpečení proti zásahu záloh nepřítele z hloubky. Podle okolností bývá armáda po přeskupení sil zasazována k rozvíjení útočné operace do hloubky.

V. Zvláštnosti velení druhému sledu frontu

1. V přípravném období operace se uskutečňuje velení v armádě druhého sledu frontu z VS armády. VS armády se rozvíjí v úplném rozsahu; mimo to se buduje a obsazuje ZVS a VS druhého sledu štábu polní armády (týlové VS). Na VS armády plánuje velitel armády operaci; vydává tam úkoly velitelům sborů.

Velitel armády druhého sledu frontu, jeho náčelník štábu a velitelé a náčelníci druhů vojsk, určení štábem frontu, zúčastní se organizace součinnosti na stupni front—armáda, kterou provádí velitel frontu na svém VS.

K zabezpečení těsné součinnosti s armádami prvního sledu vyjíždí v průběhu přípravného období velitel armády nebo náčelník štábu armády se skupinou důstojníků štábu na VS armád prvního sledu a prohloubí tam otázky součinnosti probrané na organizační součinnosti na stupni front—armáda. Zvláště projednají: úpravu a odevzdání komunikací a přeprav, uvolnění prostorů denních odpočinků za přesunu armády druhého sledu, využití ženijních úprav provedených armádami prvního sledu, součinnost orgánů pořádkové (regulační) služby, součinnost v otázkách bojového zabezpečení, využití komunikací pro zásobování svazků armád prvního sledu, začlenění průzkumných orgánů a PO armády druhého sledu do sestavy armád prvního sledu atd.

Od zahájení útoku bude mít u armád prvního sledu styčné důstojníky (důstojníky ze štábu armády) s pojítky k uskutečňování těsné součinnosti.

V prostoru soustředění armády druhého sledu bude uskutečňováno spojení

- s velitelstvím frontu a s ostatními armádami: po linkových sítích (stálé vedení) zřizovaných péčí velitelství frontu a pohyblivými pojítky;
- se sbory a armádními prostředky: linkové a směrové spojení, pohyblivá pojítka, především spojovací letouny a vrtulníky, osobní styk velitelů. Radiové spojení je organizováno a v pohotovosti k provozu zvláště pro případ úderu zbraněmi hromadného ničení nepřítele nebo vysazení operačních výsadků nepřítele a p.

2. Za přesunu armády druhého sledu k frontě se k uskutečnění velení rozvíjí VS armády podle jednotlivých přesunů. Přitom bude účelné organizovat dva sledy VS, které se navzájem ob den překračují. Jednotlivé sledy se vysunují dopředu do prostorů denního odpočinku vždy jeden den před vojsky. Na novém stanovišti připravují podmínky pro organizované zaujetí prostorů denního odpočinku a pro další přesun (organizace pořádkové služby, průzkumu komunikací, prostorů denního odpočinku, organizace bojového zabezpečení a p.).

Za přesunu k frontě bude štáb armády vydávat krátká bojová nařízení pro přesun sborům a armádním svazkům (útvaram) vždy na následující den.

Dokumenty se zpracují a vydají na tom sledu VS armády, které je v prostoru denního odpočinku vojsk a na kterém jsou hlavní funkcionáři štábu armády.

Velitel armády se svou operační skupinou uskutečňuje za přesunu vojsk velení z pohyblivého velitelsko-pozorovacího stanoviště (PVPS), s nímž vyjždí na tu osu nebo do toho prostoru, kde považuje za nutný osobní zásah.

K ujasnění situace na frontě a ke konkretizaci úkolů armády druhého sledu je účelné, aby velitel armády byl denně u velitele frontu.

Štáb armády předkládá velitelskému frontu bojová hlášení o přesunu v termínech určených velitelským frontu.

Za přesunu armády se organisuje spojení využitím přidělených linkových vedení frontu, směrovými pojítky, pohyblivými pojítky, zvláště vojskovými letouny a vrtulníky; radiové spojení s využitím signálů.

V prostorech denního odpočinku se organisuje spojení pohyblivými pojítky, směrovými pojítky a částečně linkovými pojítky; radiové spojení je organisováno a v pohotovosti.

3. K organizaci zasazení armády druhého sledu frontu do sražení se rozvíjejí orgány velení obdobně jako při útoku na nepřítele, který spěšně přešel do obrany. VS armády se při tom umístí 20 až 25 km od čáry dotyku. Hlavním orgánem velení bude velitelsko-pozorovací stanoviště (VPS) velitele armády, které se umístí 3 až 4 km od čáry zasazení.

Před zasazením armády do sražení doplní a upřesní velitel frontu úkol armády, čáru zasazení, způsob rozvinutí armády do sražení, směr hlavního úderu, bližší a další úkol, rozhraní s armádami prvního sledu, podmínky dělostřeleckého a leteckého zabezpečení zasazení, objekty úderů zbraněmi hromadného ničení, počty, dobu a místa převzetí posilových prostředků, vyřeší otázky velení. Rovněž stanoví podmínky součinnosti armády druhého sledu s armádami prvního sledu, s rychlou skupinou a s letectvem.

Na základě takto upřesněného úkolu doplní velitel armády na svém VS nebo VPS své původní nebo vydá nové rozhodnutí pro celou operaci a podrobně na první den boje. Na základě rozhodnutí velitele se upraví a doplní dříve již zpracovaný plán operace, plány operačního a materiálního zabezpečení a štáb vydá potřebná nařízení.

Zvláštní důraz bude položen na organizaci součinnosti s armádami prvního sledu a s jejich vyššími svazky a svazky.

K organizaci zasazení armády do sražení se plně rozvíjejí pojítka všech druhů obdobně jako za útoku na nepřítele, který spěšně přešel do obrany. Odchází-li nepřítel, používá se hlavně radiového spojení.

4. V průběhu sražení armády druhého sledu uskutečňuje se velení a spojení podle zásad organizace velení a spojení za boje armády v operační hloubce obrany nepřítele. Přitom se VS armády přesunuje zpravidla jednou za 24 hodin skoky po 40 km i více a VPS několika skoky podle vývoje situace.

Závěr

Odražení velkých záloh nepřítele v průběhu útočné operace je úkol nad jiné důležitý. Příprava této činnosti bude se zpravidla provádět ve zkrácené lhůtě, ve složité pozemní i vzdušné situaci a může znamenat určité kritické údobí celé operace.

Vzhledem na závažnost i operační dosah tohoto úkolu bude jeho splnění zpravidla svěřováno frontu. Důležitou úlohu při odrážení a rozbití velkých záloh nepřítele bude mít armáda druhého sledu frontu. Proto se těmito otázkami musí zabývat zejména náš vyšší velitelský sbor.

Tato práce se mohla soustředit jen na zásadní, nejdůležitější otázky vševojskového rázu. Bude proto potřebí ji rozvinout, zejména s hlediska použití druhů vojsk, organizace operačního zabezpečení, podrobného zpracování otázek zasazování armády druhého sledu ve dne i v noci, otázek řízení operačních přesunů, organizace týlu a materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení.